

Z VĚDECKÉHO ŽIVOTA

Společný evropský azylový systém: právní pojem 'pronásledování'

Konference konaná dne 15. 6. 2005 na Právnické fakultě MU v Brně

Jitka Bukvaldová*, Renáta Klečková**

Pod tématem „*Společný evropský azylový systém: právní pojem pronásledování*“ se konala dne 15. 6. 2005 na Právnické fakultě MU v Brně konference za komorní účasti zástupců soudců, ministerstva vnitra, Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, nevládních organizací a akademické obce.

Nápad uspořádat tuto konferenci pojala katedra mezinárodního a evropského práva zmiňované fakulty již na podzim loňského roku. Za zrodem celé myšlenky stála snaha prohloubit dialog mezi subjekty zainteresovanými v azylovém řízení na akademické půdě.

Stěžejním motivem konference byla interpretace pojmu pronásledování ve vztahu k směrnici č. 2004/83/ES z 29. dubna 2004 (tzv. kvalifikační směrnice).

Přednášející se ve svých příspěvcích během konference, která byla rozdělena do čtyř přednáškových panelů, věnovali nejen textu samotné směrnice, ale i pojmu pronásledování v soudní praxi českých správních soudů, vedení výslechu před správním soudem,

formám pronásledování a nestátním původcům pronásledování.

Úvodní panel zahájila příspěvkem o projednávání kvalifikační směrnice v EU a o pozici České republiky ke kvalifikační směrnici JUDr. Andrea Fáberová, zástupkyně Odboru pro migrační a azylovou politiku MV ČR. Jaký postoj k předmětné směrnici zastává UNHCR se účastníkům konference snažila ozřejmit JUDr. Marcela Skalková. Za pozitiva, která přináší směrnice do evropského azylového práva, označila zavedení subsidiární ochrany, institut příslušnosti k sociální skupině, jako důvod pronásledování a uznání nestátních subjektů za původce pronásledování. Zároveň však upozornila na některé obsahové rozpory směrnice s mezinárodním právem. Na závěr tohoto panelu pohovořil prof. JUDr. Pavel Šturma, DrSc. z Právnické fakulty UK v Praze o protokolu pozměňujícím Evropskou úmluvu proti terorismu s přihlédnutím k azylu.

Druhý blok byl tématicky věnován samotnému pojmu pronásledování. Společný pojem pronásledová-

* Mgr. Jitka Bukvaldová, M.E.S., LL.M., Katedra mezinárodního a evropského práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

** Mgr. Renáta Klečková, doktorandka katedry mezinárodního a evropského práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

ní v evropském kontextu vymezil se zdůrazněním jeho významu pro rozhodovací azylovou praxi soudů prof. JUDr. Dalibor Jílek, Csc. z Právnické fakulty MU v Brně. Na to navázali Mgr. Petr Navrátil z nevládní organizace SOZE svým příspěvkem o interpretaci pojmu pronásledování v české soudní praxi, a JUDr. Pavel Molek z Nejvyššího správního soudu, který se zaměřil na judikaturu NSS v této oblasti. Jako čtvrtá v tomto panelu vystoupila Mgr. Věra Honusková, doktorandka Právnické fakulty UK v Praze, která se ve svém přednesu zabývala některými problémy v rámci české rozhodovací praxe z pohledu samotného uprchlíka.

Odpolední přednáškový panel byl tématicky různorodý. O technice výlehu a testu důvěryhodnosti účastníky zpravil zástupce ze strany soudců, JUDr. Václav Novotný z Nejvyššího správního soudu. Doktorandka Právnické fakulty MU v Brně Mgr. Michaela Tomisová pak přednášela o diskriminaci a pronásledování nejen z evropského, ale i mezinárodněprávního pohledu. Tomuto tématu se ve speciální oblasti – sexuální a genderové násilí v kontextu kvalifikační směrnice věnoval Mgr. Pavel Pořízek z nevládní organizace SOZE. Obecný zákon jako jedna z možných forem pronásledování, zejména z pohledu rozhodovací praxe kanadských soudů ve vztahu k politice jednoho dítěte v Číně byl tématem příspěvku

Mgr. Renáty Klečkové, doktorandky Právnické fakulty MU v Brně.

Závěrečný panel celé konference byl monotematický. Předmětem pozornosti přednášejících byli nestátní původci pronásledování. Jednak z pohledu doktríny a rozhodovací praxe v EU – JUDr. et Bc. David Kosař, doktorand Právnické fakulty MU v Brně; jednak z hlediska analýzy věnující se způsobu rozhodování v ČR a Francii v případě nestátních původců pronásledování – Mgr. Jaroslav Větrovský, zástupce nevládní organizace OPU; a nakonec v rámci nové úpravy nestátních původců pronásledování v německém přistěhovaleckém zákoně – Mgr. Jitka Bukvaldová, M.E.S., LL.M.

Nejcennější částí celé konference byly ovšem společné diskuse, uzavírající každý přednáškový panel. Tato vzájemná výměna názorů a zkušeností odhalily mnohé problémy, zejména české rozhodovací praxe.

Jako již mnohokrát, musíme za organizátory konference na tomto místě poděkovat všem účastníkům za spoluvytvoření společného prostoru, ve kterém se, doufáme, i do budoucna budou setkávat zástupci mající často velmi odlišné pohledy na právní aspekty azylu a uprchlictví. Je nám ctí, že právě akademická půda a obor mezinárodního práva mohl být duchovním otcem tohoto společného setkání.